

Музеј Крајине у Неготину

у оквиру обележавања Дана општине Неготин,
а поводом 180 година од припајања Крајине
Кнежевини Србији,

организује у
галерији Музеја Хајдук Вељка Петровића
11. маја 2013. године у 13 часова:

изложбу:

**„Обреновићи у збиркама Музеја рудничко
таковског краја
из Горњег Милановца
и документима Историјског архива
Шумадије
из Крагујевца“**

поздравна реч:

Гордан Јањић, директор Музеја Крајине из Неготина
Милош Николић, директор Музеја рудничко таковског
краја из Горњег Милановца

Предраг Илић, директор Историјског архива Шумадије
из Крагујевца

о изложби говори:
Александар Марушић, аутор изложбе

и предавања:

**„Идеологија Обреновића и споменик кнезу
Милошу у Неготину“**
 mr Игора Борозана,
 асистента Одељења за историју уметности
 Филозофског факултета у Београду,

„Обреновићи и рудничко таковски крај“
 Александра Марушића,
 кустоса историчара Музеја рудничко таковског краја
 из Горњег Милановца.

Галерија Музеја Хајдук Вељка Петровића

11 - 17. мај 2013.

Издавач: Музеј Крајине
За издавача: Гордан Јањић
Автор изложбе: Александар Марушић
Техничка реализација и припрема каталога:
Ивица Трајковић, Весна Стаменковић и Сања Радосављевић
Штампа: „Првенац“ Неготин
Тираж: 200 примерака
Фотографија на корицама: Лустер из Таковског двораца

Маја месеца ове године навршиће се 180 година од како су Неготин и Крајина постали саставни део Србије. Тада се данас сматра ослобођењем Неготина и Крајине, а одиграо се под влашћу кнеза Милоша Обреновића.

Поводом тога, а у оквиру обележавања Дана општине Неготин, Музеј Крајине, у сарадњи са Музејом рудничко - таковског краја из Горњег Милановца, Историјским архивом Шумадије из Крагујевца и мр. Игором Борозаном, асистентом Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду, организује изложбу и предавања на тему „Обреновићи...“ и споменик кнезу Милошу у Неготину.

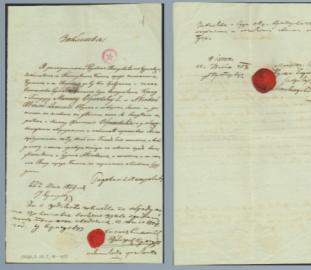
Гордан Јањић, директор Музеја Крајине у Неготину

Свећњак и шольја
кнеза Михаила Обреновића
и текић из Старог двора

Павле Чортановић, Портрет Милоша Обреновића,
уље на платну, 1890, 68x55

1859. јул 22. Крагујевац
Заклетва на верност и покорност Радовану Петровићу,
члана суда из Крушевца, кнезу Милошу и његовој
династији

Збирка Варија Историјског архива Шумадије у Крагујевцу формирана је 1971. године, од појединачних докумената прикупљених и примљених на поклон од појединача или сродника и потомака наших значајних историјских личности. То је отворена збирка, која се стално допуњава и обухвата период од 1809 - 1965. године.

Међу овим документима, налази се и 37 докумената директно везаних за владавину и живот Милоша Обреновића. Документа су различите садржине и карактера, која ни на један начин нису повезана. Ова документа су по својој аутентичности и значају веома вредна, а широј јавности мало позната. Зато је ово изузетна прилика да, у оквиру концепта изложбе Музеја Крајине у Неготину, буду изложена и презентирана научној и друштвеној јавности овог дела Србије.

Међуинституционална сарадња, баш због ових ствари, треба још више да се унапређује и развија, јер ћемо само на тај начин добити квалитет изложби и других поставки, који нам је неопходан да разбијемо учауреност институција културе и средина из којих потичу, задовољавајући се материјалом који се налази на подручју које оне покривају.

Зато је изложба „Обреновићи у збиркама Музеја рудничко - таковског краја из Горњег Милановца и документима Историјског архива Шумадије из Крагујевца“, Музеја Крајине у Неготину, прави пример како сарадња разнородних институција културе из више региона, који се не граниче, може да изроди квалитет. Са овом изложбом ми смо само одшкринули врата у процесу сарадње, који би требало у најкорије време да постане правила.

М.А. Предраг Илић, директор
Историјског архива Шумадије у Крагујевцу

ОБРЕНОВИЋИ У ЗБИРКАМА МУЗЕЈА РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

Током скоро две деценије колико постоји, Музеј рудничко-таковског краја из Горњег Милановца, профилисао се као једна веома динамична установа, чија делатност у основи подразумева прикупљање, чување и неговање богате и вишеслојне баштине овог дела Србије. Својим збиркама, легатима, сталним поставкама и све чешћим тематским изложбама кроз које се афирмишу завичајне теме, „наша кућа“ успела је да отгрне од заборава и јавности адекватно представи многобројне појаве, процесе и људе, настале и поникле у крајевима омеђеним планинама Рудником, Вујном и Сувобором.

Ипак, оно што трајно карактерише поменути простор, дајући му печат државотворног краја, јесте подизање Другог српског устанка у Такову и династија Обреновић, чији корени се управо овде налазе. Данас многи не знају да је Вишиња, мајка кнеза Милоша, у првом браку са Обреном Мартиновићем, из села Брусице, родила сина Милана, по коме ће, испоставиће се касније, читава владарска кућа понети презиме. Такође, кнегиња Љубица била је пореклом из овдашње угледне фамилије Вукомановић, а краљица Драга рођена је 1866. године у Горњем Милановцу.

Из тих, али и других разлога, Обреновићи су гајили посебан однос према рудничко-таковском крају. Велики број задужбина, честе посете Горњем Милановцу и околини и посебно неговање култа Милошевог устанка утицали су да се и данас на овим просторима систематски и промишљено чува успомена на њих.

Музеј рудничко-таковског краја, још од оснивања у континуитету попуњава своје збирке предметима, документима и ликовним делима, који на себи својствен начин казују причу не само о приватном животу чланова овог знаменитог владарског дома, већ и о њиховој јавној делатности.

Изложбену поставку пред вама, драги посетиоци, чине веома интересантни предмети похрањени у већ поменутим фондовима милиновачког музеја. Овом приликом истичемо Милошево писмо из 1823, упућено снахи Круни, шољу и свећњак кнеза Михаила из његових бечких дана, правоугаони бордо телих и свећњаке у облику јелена из Старог двора, као и део луксузног сервиса од чешког порцелана Артемизе Христић, љубавница краља Милана. Вредне помена су и олеографије последња два владарска пара Обреновића, акварел Владислава Тителбаха са мотивима куће у којој је неко време живео Милош са породицом, визит карта Драге Машин и позивница поводом освећења Таковског дворца 1899. године.

Истовремено, неколико одликовања из друге половине XIX века, емисија каноног новца настала у периоду од 1868. па до 1897. године, као и књиге писане у част Обреновића, заједно са већим бројем фотографија, додатних карата и разгледница даје увид у оно шта су радили и чему су стремили владари куће Обреновића, али и жељу да се кроз пропаганду учврсти њихов положај у народу.

На крају скрећемо пажњу знатијељима да обрате пажњу и на део изложеног покућства дворца у Такову, страдалог у пожару 1917. године. Богато декорисани есцаж израђен од пуног сребра и шимшировог дрвета, затим порцелански тањири, за монограм Александра Обреновића, округла и флорално орнаментисана зелена чинија за воће, односно четири веома елегантне стаклене чаше, изрезбара и украсена четворострана шкирића са поклопцем, као и веома луксузан вишеделни лuster од месинга, са средишњим кобалтним делом „плитке“ површине, употребљавају причу о летњиковцу, који сплетом трагичних околности никада није засијао онако као је то у моменту његовог настајања било замишљено.

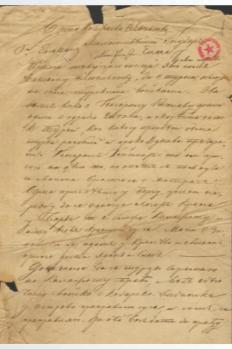
Прилично везани са своју матичну кућу, поменути експонати ретко су се могли видети ван подручја Горњег Милановца. Због тога је позив за гостовање у Неготину ради прихваћен, јер представља добру прилику да и овдашњи свет сазна нешто више о крају где је зачета и династији која је створила модерну српску државу.

Александар Марушић, кустос
Музеја рудничко-таковског краја

Свећњаци из Старог двора

Део писма извештаја
кнезу Милошу
о кретању турске војске
у околини Калафата

Део покућства из
Таковског дворца

Ђорђе Јовановић,
Споменик кнезу Милошу у Неготину

изложба
„Обреновићи у збиркама Музеја рудничко-таковског краја из Горњег
Милановића и споменик кнезу Милошу у Неготину“ и
„Идеологија Обреновићи у збиркама Музеја рудничко-таковског краја из Горњег
Милановића и рудничко таковски крај“
и предавања